

Migracje kompensacyjne jako czynnik wzrostu obszarów peryferyjnych

dr hab. Wojciech Janicki

Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej
Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS

Kazimierz Dolny, 26-27.09.2016 r.

Obszary peryferyjne

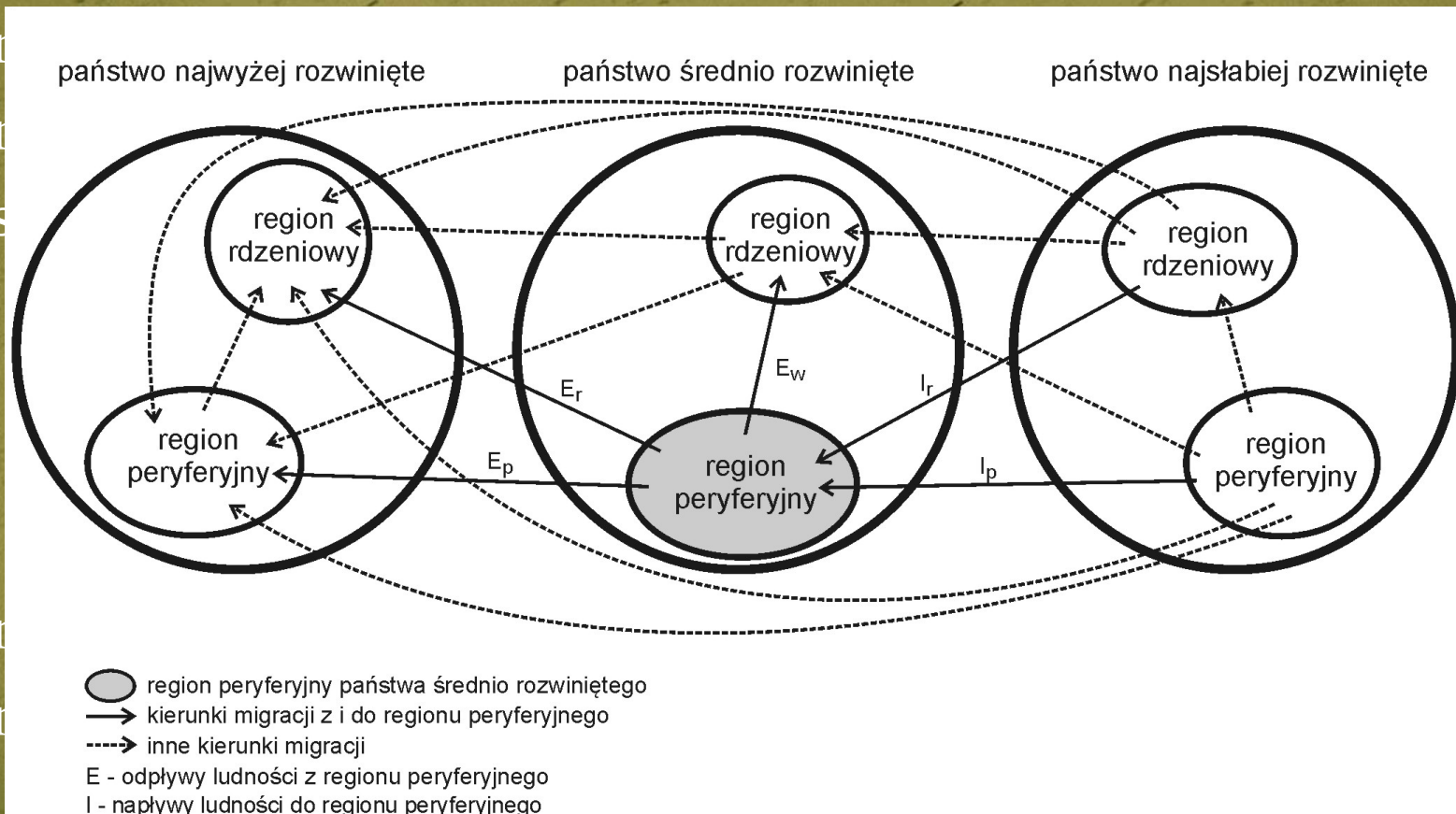
- charakterystyka:
 - słaby napływ kapitału fizycznego
 - niedoinwestowanie infrastrukturalne
 - relatywnie niski poziom życia
 - odpływ migracyjny (utrata kapitału ludzkiego)
- metody pobudzania rozwoju obszarów peryferyjnych:
 - system zachęt finansowych dla inwestorów
 - poprawa dostępności komunikacyjnej
 - działania mające na celu poprawę poziomu życia
 - inwestycje w kapitał ludzki (np. szkolenia)
- skuteczność ww. metod?

Dlaczego migracje kompensacyjne?

- migracje kompensacyjne:
 - migracje pozwalające powrócić analizowanemu państwu lub regionowi do stanu równowagi z perspektywy ekonomicznej
 - termin nie oddaje charakteru samego procesu migracji, lecz odnosi go do sytuacji na obszarze napływu ludności
- kapitał ludzki jako kluczowy czynnik wzrostu gospodarczego i rozwoju regionalnego
- polityka migracyjna państw jako kluczowa determinanta migracji

Wpływ migracji na regiony peryferyjne

- regiony peryferyjne państw emigracyjnych – podwójne peryferie

Kompensacja kapitału ludzkiego – *casus* województwa lubelskiego

- migracje i stany imigrantów legalnych (1999–2013):
 - migracje wewnętrzne: –4,4 tys. os. rocznie
 - migracje międzynarodowe: –238 os. rocznie
 - wiarygodność danych?
- zestawienie struktur wieku, wykształcenia i zatrudnienia migrantów → nieefektywność wykorzystania kapitału ludzkiego imigrantów

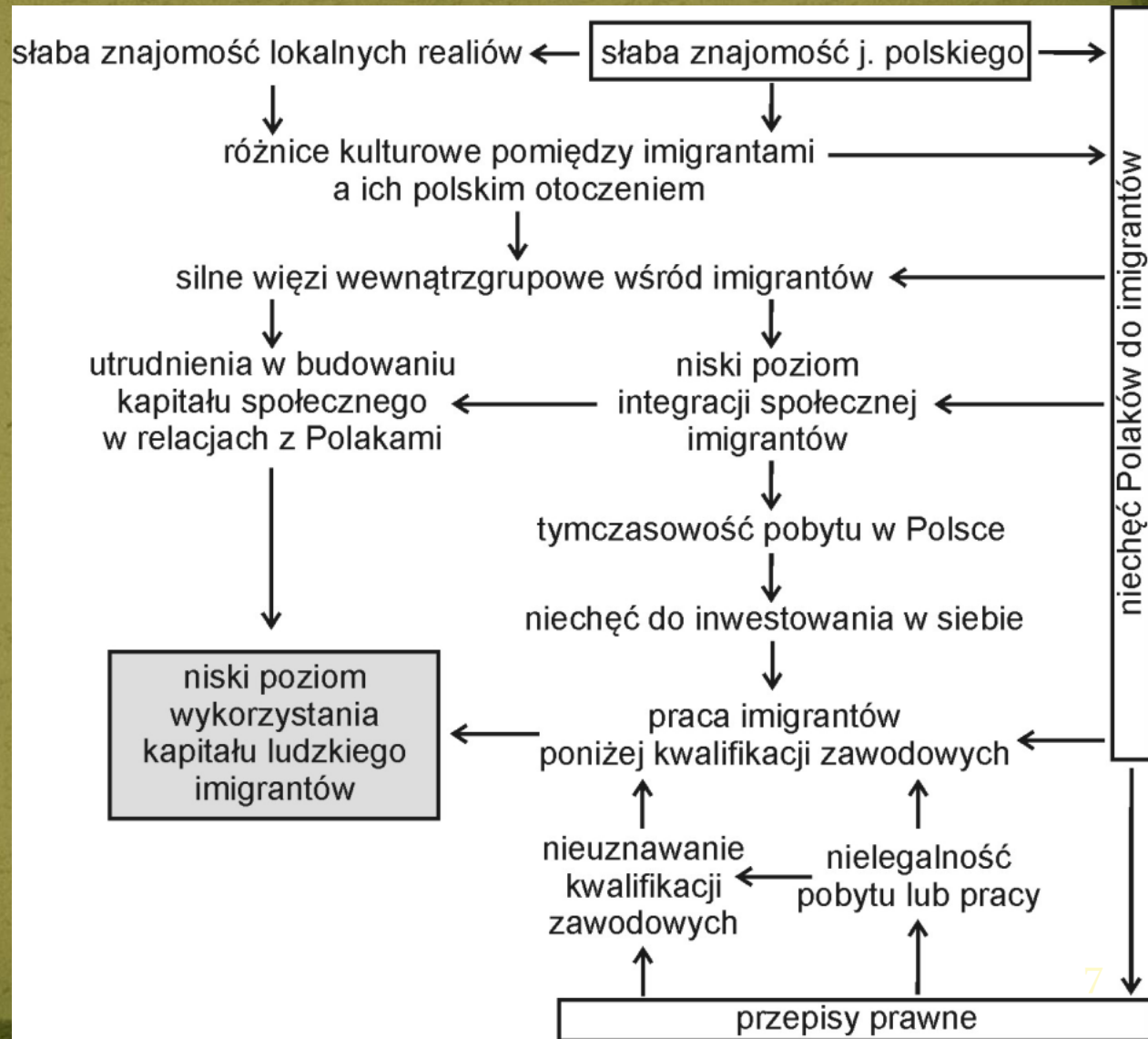
Liczebność imigrantów z Ukrainy w woj. lubelskim – szacunki

- legalni:
 - wariant wysoki : 16,8 tys. osób
 - wariant średni: 6,6 tys. osób (Polska: 65 tys. os.)
 - wariant niski: 5,5 tys. osób
- nielegalni:
 - wariant wysoki : 4,1 tys. osób
 - wariant średni: 3,3 tys. osób
 - wariant niski: 2,5 tys. osób
- szacunki innych autorów:
 - woj. lubelskie: 1,5-9 tys. osób
 - Polska: 20-400 tys. osób

Przybyli na pobyt stały
Nabyli obywatelstwo
Uzyskali zgodę na osiedlenie
Uzyskali status długoterminowego rezydenta UE
Uzyskali zgodę na zamieszkanie na czas określony
Odmowa nadania statusu uchodźcy
Odmowa udzielenia azylu politycznego
Odmowa nadania statusu rezydenta UE
Odmowa zgody na zamieszkanie
Odmowa zgody na osiedlenie
Odmowa zgody na wjazd do Polski
Odmowa wydania wizy (wg 2012 r.)
Wydalenie z terytorium Polski
Zobowiązanie do opuszczenia Polski
Metoda 1: suma
Negatywna decyzja w abolicji z 2003 r.
Negatywna decyzja w drugiej abolicji z 2003 r.
Negatywna decyzja w abolicji 2007/2008 r.
Negatywna decyzja w abolicji 2012 r.
Metoda 2: suma
Na podstawie liczby zgonów obywateli Ukrainy w Polsce
Metoda 3

Czynniki wpływające na poziom wykorzystania KL imigrantów z Ukrainy

- rola państwa
- rola organizacji pozarządowych

Wpływ imigrantów na gospodarkę

Analiza Instytutu Sobieskiego

nr 60, listopad 2013 r.

Janusz Kobeszko

W latach 2014-2020 polscy emigranci zbudują gospodarki

Wielkiej Brytanii i Niemiec

**INSTYTUT
SOBIESKIEGO**

Postrzeganie migracji

- państwa emigracyjne (słabiej rozwinięte):
odpływ ludności jest zagrożeniem

- państwa imigracyjne (lepiej rozwinięte):
napływ ludności jest zagrożeniem

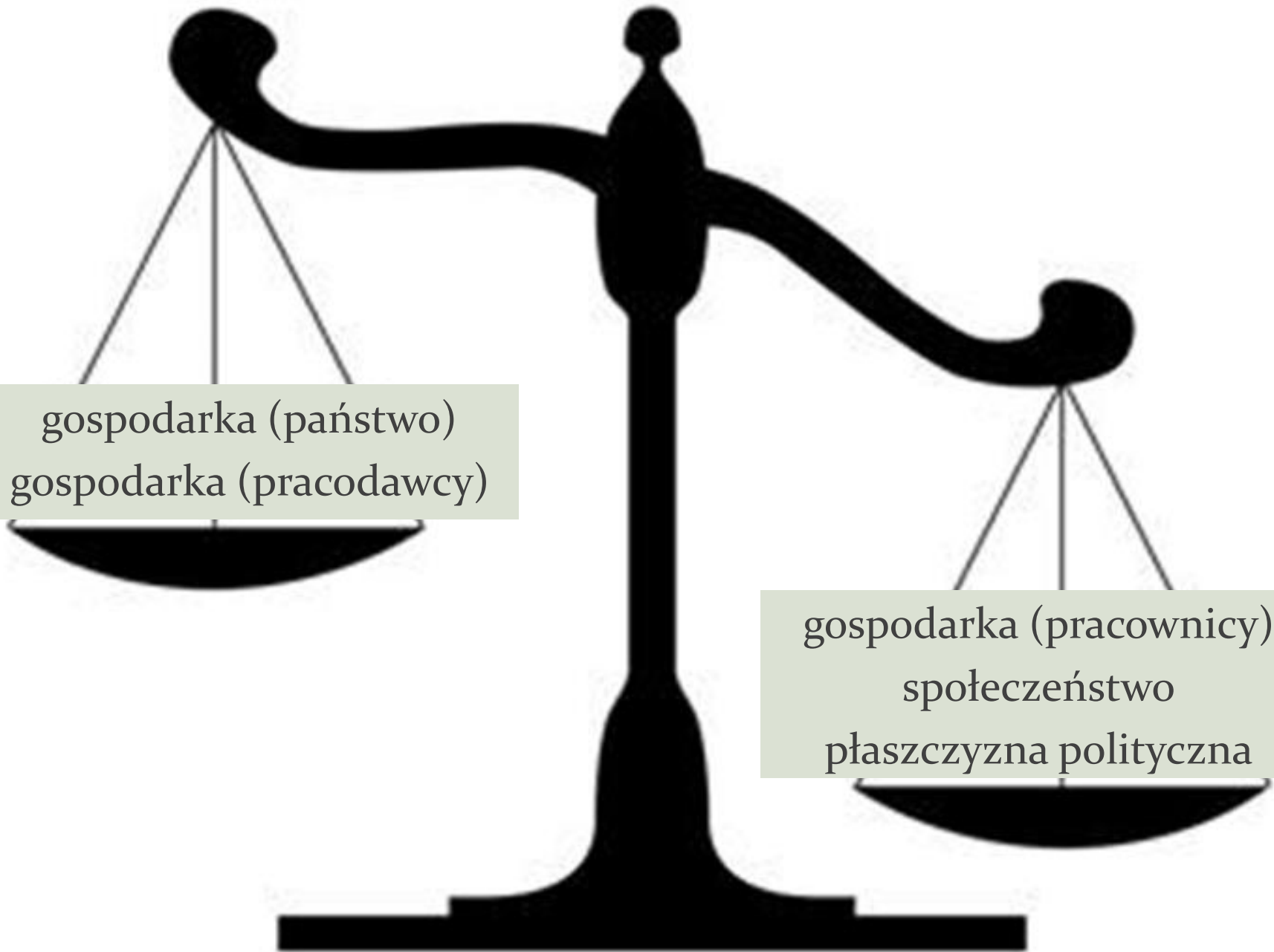
Różnice interpretacji

migrant z Polski do Francji:

kapitał ludzki we Francji = kapitał ludzki w Polsce

kapitał społeczny we Francji < kapitał społeczny w Polsce

gospodarka (państwo)
gospodarka (pracodawcy)

gospodarka (pracownicy)
społeczeństwo
płaszczyzna polityczna

Bilans kapitału ludzkiego

- odpływ ludności z woj. lubelskiego większy niż liczba nielegalnych imigrantów z Ukrainy
- inne źródła imigracyjnego kapitału ludzkiego:
 - absolwenci studiów
 - posiadacze zezwoleń na pracę
 - robotnicy sezonowi
 - imigranci z ww. grup z innych obszarów Polski → wprowadzenie zmiennej przestrzennej do przyszłej polityki migracyjnej Polski

Rekomendacje dla Polski

- stworzyć spójną politykę migracyjną:
 - doktryna, cele strategiczne, paradygmat społeczeństwa
 - czytelne kryteria: przyjęcia, legalizacji i integracji imigrantów
 - zasada 3xP: spójność zasad przyjazdu, pobytu i pracy
 - uwzględnić różne kategorie imigrantów
 - opracować model integracji imigrantów
- wprowadzić zmienną przestrzenną do polityki migracyjnej
- *ekonomiczna* potrzeba imigracyjnej siły roboczej → skoncentrować się na minimalizacji negatywnych skutków *społecznych* przyjmowania imigrantów
- zarządzać migracjami; „odległość” kulturowa imigrantów a ich potencjał integracyjny

Zarządzanie migracjami

- polityka migracyjna a legalność migracji:
 - liberalna → imigranci legalni
 - restrykcyjna → imigranci nielegalni
- migracje legalne są lepsze:
 - podatki
 - wiedza o migrantach → możliwość kontroli
 - możliwość pracy nad integracją imigrantów → szybsza integracja
- główny adresat działań – ludzie, którzy od dawna są w Polsce:
 - w wysokim stopniu zintegrowani społecznie
 - formalnie nieistniejący
 - nie wykorzystujący swojego potencjału

Wojciech Janicki

Migracje kompensacyjne jako czynnik wzrostu obszarów peryferyjnych

Rola ukrytego kapitału ludzkiego